

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO 15.8.2011

Asia A Single Market for Intellectual Property Rights Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europe, COM(2011) 287 final

Dnro OKM 2011 - 00215 7.6.2011

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua EU:n IPR-strategiasta ja toteamme seuraavaa:

Kannatamme uusien liiketoimintamallien kehittämistä verkkoympäristössä, kunhan tekijänoikeudellisen kollektiivihallinnon periaatteet säilytetään.

Pidämme erittäin tärkeänä tekijän oikeutta voida jatkossakin sopia teostensa käytöstä sekä saada siitä kohtuullinen korvaus.

Haluamme korostaa pienten kulttuurien merkitystä ja katsomme kansallisten tekijänoikeusjärjestöjen turvaavan Euroopassa kulttuurisen diversiteetin sekä pienten kulttuurialueiden tekijöiden toimintaedellytysten säilymisen.

Toteamme myös seuraavaa (numerot viittaavat EU:n IPR-strategiapaperin kohtiin):

3.3.

Euroopan hitaasta mukaantulosta kulttuurin online-kauppaan ei pidä syyttää kuluttajaa, muttei myöskään kulttuurialan tekijää. Esimerkiksi eurooppalaisen levytuotannon infrastruktuuri on paljon moninaisempi kuin USA:n, sisältäen mitä erilaisimpia tuotantoon ja kulutukseen vaikuttavia laki- ja kuluttajaympäristöjä. EU-parlamentin vihreitten ryhmän puheenjohtaja Eva Lichtenberg muistutti Euroopan Säveltäjäyhdistyksen vieraillessaan, ettei alle 18-vuotias pääsääntöisesti voi omistaa luottokorttia, mikä vaikeuttaa nuorison ostoksia eurooppalaisessa verkkoympäristössä. Pankkitoiminnan käytäntöjä voisi tarkistaa maksuliikenteen osalta muutenkin: pankit perivät verkkomaksun mahdollistamisesta niin suuret kulut, ettei kaikilla pienmuotoisessa levytuotannossa olevilla ole varaa siitä maksaa. Tästä kärsivät ennen kaikkea indie-tuottajat ja kaupallisen valtavirran ulkopuolelle jäävä repertoaari – ja lopulta koko alan diversiteetti.

3.3.1

Pyrkimys kulttuurituotannon saatavuuden parantamiseksi verkkoympäristössä on erittäin kannatettava, jos se voidaan toteuttaa tekijänoikeudellisen kollektiivihallinnon periaatteet säilyttäen. Musiikin ylikansallisia verkkokauppapaikkoja perustettaessa on valvottava, että paikallisia tekijöitä ja musiikin tuottajia monipuolisimmin edustavat järjestöt säilyvät elinvoimaisina (vrt. seuraava kohta). Alan kaupallisille toimijoille on myös taattava riittävä investointiturva piratismiin eri muotoja vastaan, sillä alan ansaintalogiikka on täydellisesti muuttunut kappaleperusteisesta myynnistä kokonaisten katalogien vuokraamiseen. Spotify-tyyppisestä käytöstä kertyvät korvaukset ovat kuitenkin vain murto-osa vastaavan käyttöintensiteetin aiemmin tuomasta

tulosta, mikä on oleellisesti pienentänyt alan kustantajien ja tuottajien riskinottoa ja mahdollisuuksia tuoda markkinoille kiinnostavimpia uutuuksia alan marginaalista – jossa kiinnostavimmat ilmiöt lähes aina syntyvät.

Vertaisverkkojen kautta tapahtuvaa lisensioimattoman materiaalin käyttöä rajoittaisi parhaiten yleiseurooppalainen lainsäädäntö, joka velvoittaisi verkkopalveluitten tarjoajat (ISP) säilyttämään massiivista teosten levitystä harjoittavien asiakkaidensa yhteystiedot. Yksityisyyden suojan turvaava lainsäädäntö ei voi toimia aineelliseen omaisuuteen täysin verrattavan, intellektuaalisen omaisuuden sosialisoinnin oikeuttajana.

3.3.2

Kansainvälinen teosrekisteri olisi suuri edistysaskel, joka paitsi palvelisi lisensiointia, myös jouduttaisi korvausten tilittämistä tekijänoikeuksien haltijoille.

EU:ssa jo meneillään olevan GRD-hankkeen lisäksi on syytä tarkkaan seurata WIPO:ssa alkanutta reference database -kehitystyötä, joka on saanut myönteistä palautetta erityisesti musiikin tekijöiltä. WIPO:n teosrekisteristä tulee ennakkotietojen mukaan käyttökustannuksiltaan EU:n GRD-rekisteriä halvempi, omistajapohjaltaan laajempi ja vapaampi intressiriidoista, sillä sitä hallinnoisi WIPO patenttien hallinnoimisesta keräämällä tuloilla. Sitä vastoin EU:n GRD-kehitystyössä on vetäjän paikalla monikansallisia kustantajia, joilla on CISAC:n tekemän selvityksen (1/3/2011) mukaan intressi lisätä perustettavan uuden rekisterin avulla suorallista lisensiointia ohi paikallisten tekijänoikeusjärjestöjen – mikä nakertaisi nopeasti näiden elinvoimaisuutta, kun hallinnoitavaksi jäisi vain suurin kustannuksin valvottava, vähän korvauksia tuottava valtavirran ulkopuolinen "long tail" -teosmassa.

3.3.4

Yksityisen kopioinnin korvaukset eri muodoissaan kuuluvat pohjoiseurooppalaisen tekijänoikeuden ja kulttuurin tukitoiminnan kulmakiviin, ja ne siirtävät vastuuta tukitoiminnan rahoituksesta ja hallinnoimisesta valtiolta alan järjestöille. AVEK:n, LUSES:n ja ESEK:n kaltaisilla järjestöillä on merkittävä työllistävä rooli, mutta niiden korvauskertymä on yhä uhanalaisempi kuvan ja musiikin kulutuksen siirtyessä ostosta lainausperusteiseksi. Luovat ratkaisut järjestöjen toiminnan turvaamiseksi ovat juuri nyt tarpeen.

Yksityisen kopioinnin korvauksia mahdollisesti harmonisoitaessa tulisi ottaa huomioon Euroopan maiden toisistaan suuresti poikkeavat kulttuuriset tukiverkot eikä lähteä purkamaan toimivia järjestelmiä tai varsinkaan sääntelemään maitten tulo- ja elintasoista riippuvia korvaustariffeja. Harmonisointi olisi tarpeellinen esimerkiksi siinä suhteessa, mitkä jatkuvasti muuttuvan kulutuselektroniikan laitteista kuuluisivat yksityisen kopioinnin korvausten piiriin.

3.3.5.

Pidämme erittäin kannatettavana pyrkimyksiä saattaa eurooppalaiset äänitteet digitaaliseen muotoon ja siten kuluttajien käyttöön. Tämä on erityisen merkityksellistä niiden äänitteiden osalta, joita ei enää ole saatavissa kaupallisilla markkinoilla. Näiden osalta tulee kuitenkin huolehtia tekijöiden oikeuksista ja pyrkiä aidosti selvittämään teosten oikeudenhaltijat ja näiden oikeudet. Mm. tähän ovat suureksi avuksi kansalliset tekijänoikeusjärjestöt, jotka ovat vuosikymmeniä tehneet työtä teosrekisteriensä kehittämisessä.

Olemme myös perehtyneet Teosto ry:n lausuntoon, jossa esiintyviä näkökohtia kannatamme lämpimästi.

Suomen Säveltäjät ry

Tapio Tuomela
puheenjohtaja

Annu Mikkonen
toiminnanjohtaja

Suomen Säveltäjät ry on suomalaisten ja Suomessa vakituisesti asuvien taidemusiikin säveltäjien ammatillinen järjestö, johon kuuluu 180 säveltäjää. Jäsenistö edustaa kattavasti Suomen taidemusiikin säveltäjiä, sillä lähes kaikki ammattimaisesti toimivat säveltäjät ovat yhdistyksen jäseniä.